

**Департамент культури, національностей, релігій та
охорони об'єктів культурної спадщини**

**Одеської обласної державної адміністрації
Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. М. Грушевського**

Науково-бібліографічний відділ

**РОБОТА МЕДІА ХАБУ
В У МОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ДОСВІД ОДЕСЬКОЇ ОУНБ ІМ. М. ГРУШЕВСЬКОГО**

Аналітична довідка з досвіду роботи

**Одеса
2022**

Реалії сьогодення в умовах російського військового нашествия активізували інформаційне поле та перевернули бібліотечне життя України. Тому на боротьбу з інформаційним нагнітанням в регіонах не менш вагомим стає вплив бібліотечних установ.

Завдяки сучасним інформаційно-комунікаційним технологіям фахівці бібліотек оперативно поповнюють актуальну нормативно-правову інформацію про воєнний стан в Україні. В свою чергу, онлайн-присутність бібліотек активно впливає на свідомість людей та стимулює бібліотечних працівників до поширення інформації і знань [5, с. 119].

Умови воєнного стану зробили важливим аспектом діяльності бібліотек не залишатись осторонь від захисту інформаційного простору [1]. Нині бібліотекарі допомагають своїм читачам підібрати, зокрема, ту літературу, яка підказує, як позбутися тривожності й упорядкувати думки, а передусім ту, яка висвітлює тисячолітній поступ українського народу до утвердження своєї ідентичності, що винищилася здобуттям незалежності Української держави [3]. Адже перегортаючи сторінки книг, які розповідають про історію становлення держави та боротьбу за незалежність України, про героїв минулого та сьогодення, про митців та науковців, про воїнів та ветеранів, бібліотекарі впевнені, що українці будуть читати та перечитувати кожен книгу з душевним тріпотінням та відчуттям гордості, що ми – громадяни нашої України, ми непереможні тому, що ми єдині, а наша держава – найкраща [8].

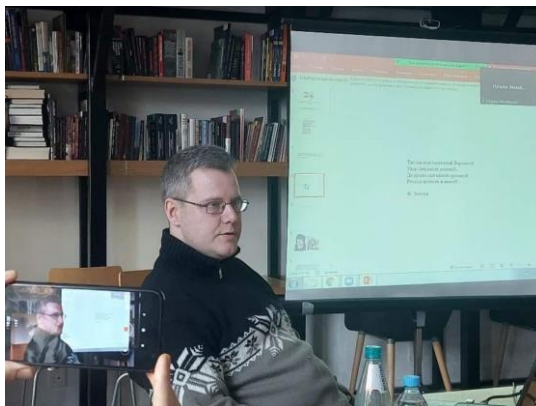
Паралельно бойовим діям безпосередньо на фронті, відбувається ідеологічна, а також дуже важлива інформаційна війна. Протидіяти цьому явищу – це щеплення серед широких верств населення базових знань [2].

Усвідомлюючи важливість «інтелектуальної терапії», на час воєнного стану Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. С. Грушевського спільно з Центром патріотичного виховання й організації дозвілля дітей і молоді реалізувала медіа проєкт з проведення просвітницьких лекцій національно-патріотичної та інформаційно-безпекової тематики.

Ця ініціатива втілена за активної участі кафедр історії України Одеського національного університету імені І. І. Мечникова та Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, кафедри української літератури Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, Інституту демократії імені Пилипа Орлика і кафедри журналістики та соціальних комунікацій Донецького національного університету імені Василя Стуса, багатьма громадськими організаціями та об'єднаннями [8].

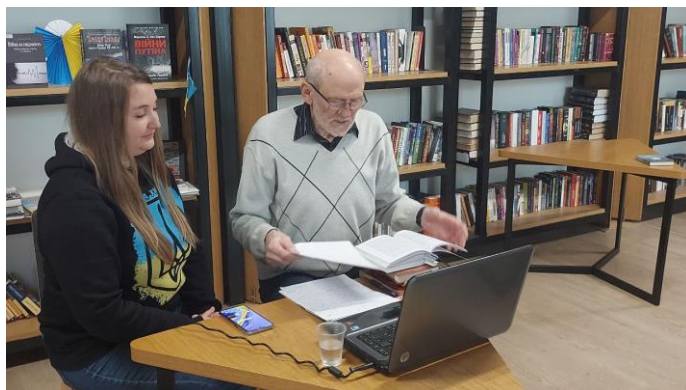
У змішаному форматі – за присутності слухачів у open space книгозбірні та водночас на платформі Zoom – відомі одеські науковці читають лекції, кожна з яких присвячена актуальній темі, що перекликається із сьогоденням.

Особливо представлена історична тематика. Так, доктор історичних наук, професор Олександр Музичко одну із своїх лекцій присвятив значущості боротьби українських націоналістів та актуальності врахування їхнього досвіду в сучасних умовах. У ще двох лекціях ученого розповідалося про нацистські ознаки нинішньої російської агресії та про програні завойовницькі війни росії.

Олександр Музичко, доктор історичних наук, доцент кафедри історії України Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

Скажімо, у виступі кандидата історичних наук, доцента, Володимира Чумака йшлося про українсько-російські відносини і про підґрунтя нинішніх імперських претензій рф.

*Володимир Чумак, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України
Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*

На якому тлі формувалися українсько-білоруські відносини і чому наш північний сусід опинився нині на ворожому боці? Відповіді на ці запитання прозвучали у лекції доктора історичних наук, професора, почесного краєзнавця України Тараса Гончарука.

*Тарас Гончарук, доктор історичних наук, професор кафедри історії України
Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова*

Не менш важливими підіймалися питання процесів та форми соціально-комунікаційних відносин. Про нинішні інструменти інформаційної війни і про основні правила інформаційної безпеки під час війни, зокрема про те, як не стати мішенню сучасної російської пропаганди, ефективно протидіяти введенню в оману, чому соціальні мережі – зручне середовище для поширення дезінформації та як перевіряти інформацію, говорила медіа-аналітикиня Наталія Стеблина.

*Наталія Стеблина, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики
Донецького національного університету ім. Василя Стуса*

Актуальною постала й тематика мистецтва та культури.

Серію лекцій прочитала філологиня Ірина Нечиталюк, зосередивши увагу на тому, як протистояв тоталітарній системі поет і громадянин Василь Стус, та як подолати синдром вигорання через призму української словесності.

*Ірина Нечиталюк, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури
Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова*

Керівник проекту «Буджак Фест: Історія», кандидат історичних наук Володимир Полторак у своєму виступі «Війна та їжа: як логістика перемагала зброю» зосередив увагу на важливості харчового забезпечення армії.

*Володимир Полторак, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України
Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова*

Про надбання українських митців, про українську національну ідентичність та її непроминуність у світовому вимірі повідав заслужений художник України, ініціатор й організатор численних культурно-просвітницьких проєктів Сергій Савченко [3].

*Сергій Савченко, заслужений художник України,
член Національної спілки художників України*

Підкреслимо, що всі лекції доступні на YouTube-каналі ООУНБ.

Анонси наступних лекцій постійно з'являються в стрічках новин на особистих сторінках установи в Facebook та Instagram, а також на офіційному веб-сайті бібліотеки.

Активність роботи медіа-хабу навіть набула популярності й серед людей похилого віку, які обмеженні у використанні сучасних технологій. Пенсіонери відмітили, що інформаційний масив в притаманній йому швидкості, мотивує на вивчення власної історії, коли потік російських інформаційних фейків спрямований призвичаїти аудиторію приймати їх на віру та може мати згубні наслідки [4].

Також науково-бібліографічним відділом разом з редакційним сектором прийнято рішення щодо початку роботи над вебліографічним покажчиком, в основу якого увійдуть посилання на лекції та тренінги, які проводяться ООУНБ на актуальні теми теперішньої реальності в умовах російського військового нашествия.

Додамо, що забезпечення розумного балансу між необхідністю інновацій і збереженням цінних бібліотечних традицій, суміщення реального та віртуального простору – це прагматичний підхід виконання основних функцій бібліотеки, таких як:

- *Інформаційна – надання бібліотекою широкого спектру сучасних послуг та доступу до інформаційних потоків.*
- *Освітня та самоосвітня – для вдосконалення освітнього та інтелектуального рівня.*
- *Соціальна – як допомога у формуванні ціннісно-світоглядної орієнтації в час глибоких змін, що відбуваються в суспільстві.*
- *Інтелектуальна – формування інтелектуального потенціалу.*
- *Культурологічна – у поглибленні знань з історії, культурного розвитку української нації, традицій та цінностей народу.*

Зазначимо, у сукупності функцій бібліотеки домінантною є просвітницька функція, котра вміщує в себе інформаційні, і освітні, і виховні, і комунікативні завдання.

Розвиток інформаційного суспільства активно вплинув на зміст основних функцій бібліотек, на зміну стереотипів щодо бібліотеки та її діяльності під час воєнного стану, переосмисленні своєї ролі та знайденні місця у сучасному інформаційному просторі [6, с. 272].

Формування нового ставлення до національної історії, культури і мистецтва – це фактори відповідності вимогам теперішнього часу – етап в освоєнні духовних і матеріальних цінностей минулого [7, с. 506]. Бібліотеки України отримали можливість самим визначати, як «контент» буде збережено та доведений до користувачів у випадку зовнішніх загроз.

Створення онлайн-ресурсу Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки та збереження власного відео-контенту, спрямованого на поширення серед якнайбільшої аудиторії думок, ідей та наукових знань про нематеріальну спадщину нашого народу, передусім про історичний досвід творення самобутньої незборимої нації – *це стратегія збереження бібліотекою національної ідентичності у цифровій формі.*

Список використаних джерел

1. Амелъченко Ю. С. Бібліотеки Одеської області: кращі практики співпраці з громадами – аналітика та перспективи [Електронний ресурс] / Ю. С. Амелъченко // Бібл. фахівцю : наук.-метод. від. Одес. обл. універс. наук. б-ки ім. М. Грушевського : блог. – URL: <https://app.box.com/s/bg0ejseotbt171eqen77xapvz3rmc00o>. – Назва з екрану. – Дата публ.: 12.04.2022. – [Дата звернення: 28.04.2022].
2. В библиотеке имени Грушевского одесситам рассказывают об истории Украины [Електронний ресурс] // УСИ Online : сайт. – URL: <https://usionline.com/v-biblioteke-imeni-grushevskogo-odessitam-rasskazyvajut-ob-istorii-ukrainy-foto-audio/>. – Назва з екрану. – Дата публ.: 13.04.2022. – [Дата звернення: 28.04.2022].
3. Забіянов Є. На інформаційній передовій [Електронний ресурс] / Є. Забіянов, О. Нагорнюк // Чорноморські новини. – 2022. – № 25/26. – URL: <https://chornomorka.com/archive/22348-22349/a-15926.html>. – Назва з екрану. – [Дата звернення: 28.04.2022].
4. Пенсіонерам Приморського району в бібліотеці імені Грушевського – про історію України [Електронний ресурс] / Приморський Терцентр // Facebook.com. – URL: <https://www.facebook.com/100027614782234/posts/1027687508161732/>. – Назва з екрану. – Дата публікації: 15.04.2022. – [Дата звернення: 28.04.2022].
5. Сидоренко Т. Віртуальне середовище як територія соціокультурних практик публічних бібліотек Півдня України / Т. Сидоренко // Інформація, комунікація, суспільство 2018 : матеріали 7-ї міжнар. наук. конф., 17-19 травня 2018 Україна, Чинадієво / МОН України [та ін.]. – Львів : Львівська політехніка, 2018. – С. 119-120.
6. Сидоренко Т. В. Культурно-просвітницька функція бібліотеки (з досвіду бібліотек Півдня України) / Т. В. Сидоренко // Стан та перспективи розвитку культурологічної науки в Україні : зб. тез доповідей Всеукр. наук.-практ. конф. – Миколаїв : МФ КНУКіМ, 2015. – Ч. 1. – С. 272-274.

7. Сирота Л. Збереження культурної спадщини в Україні: використання цифрових технологій / Л. Сирота // «Știință, educație, cultură», conferință științifico-practică internațională (2020; Chișinău). Conferința științifico-practică internațională «Știință, educație, cultură» = Международная научно-практическая конференция «Наука, образование, культура» : сб. статей / [науч. ком.: Захария С. К. (председатель) [и др.]]. – Комрат : КГУ, 2020. – Т. 1 : Экономические науки. Сельское хозяйство и перерабатывающая промышленность. Информационные технологии, математика и физика / [сост.: Т. И. Раковчена, Р. Н. Коврикова]. – С. 506-509.
8. Струмок А. В обласній бібліотеці Одещини протидіють дезінформації в реаліях війни [Електронний ресурс] / А. Струмок // Тезис Одещини. – 2022. – 30 берез. – URL: <https://www.thesis.od.ua/2022/03/30/v-oblasnij-biblioteczi-odeshchini-protidiyut-dezinformaczi%d1%97-v-realiyah-vijni/>. – Назва з екрану. – [Дата звернення: 28.04.2022].

**РОБОТА МЕДІА ХАБУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ДОСВІД ОДЕСЬКОЇ ОУНБ ім. М. ГРУШЕВСЬКОГО** [Текст] : аналіт.
довідка з досвіду роботи / Департамент культури, національностей, релігій та
охорони об'єктів культурної спадщини Одес. облдержадмін., Одес. обл.
універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського, Наук.-бібліогр. від. ; [упоряд.
Є. В. Забіянов ; комп'ют. набір Є. В. Забіянов ; заг. редагування, верстка
О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2022. – 12 с. : фот. –
15x21,5.

© ООУНБ
Зам. № 22 від 23.04.2022 р.

БІБЛІОТЕКА У ВСЕСВІТНЬОМУ ПАВУТИННІ

Facebook

Youtube.com

Instagram.com

Biblioteka.od.ua

***ПРИЄДНУЙТЕСЬ ДО
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ
БІБЛІОТЕКИ ім. М. ГРУШЕВСЬКОГО***